

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-4-183 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-69/1466-564
Karar Tarihi : 4.11.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : M. Okan ALPAY, Sinan BOZKUŞ

C. BAŞVURAN : - İhbar
- M. Oğuzhan SAÇMA
Orman Genel Müd. Lojmanları No:38/9 Beştepe/Ankara

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Metro Turizm Seyahat Organizasyonu ve Ticaret A.Ş
Büyük İstanbul Otogarı Bayrampaşa/İstanbul
- Özkaymak Turizm Ltd. Şti.
Yazır Mh. Yeni Otogar İçi No:23-24 Selçuklu/Konya
- Anamur Zafer MZ Turizm Tic. San. Ltd. Şti.
Anamur Otogarı No: 3-4 Anamur/İçel

E. DOSYA KONUSU: Anamur-Ankara güzergâhında faaliyet gösteren otobüs firmalarının aralarında anlaşarak tek fiyat uyguladıkları iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Dosya konusu başvurularda, Anamur-Ankara güzergâhında faaliyet gösteren firmaların aralarında anlaşmak suretiyle fiyatlarını artırdıkları ve tek fiyat uygulamaya başladıkları ifade edilerek konunun incelenmesi istenmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 15.6.2010 ve 2.7.2010 tarihlerinde, 4682 ve 5143 sayılar ile giren başvuru üzerine hazırlanan 14.7.2010 tarihli ve 2010-4-183/İİ-10-378.HG sayılı İlk İnceleme Raporu, 5.8.2010 tarih ve 10-52 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 10-52/972-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 27.10.2010 tarih ve 2010-4-183/ÖA-10-256.MOA sayılı Önaraştırma Raporu 28.10.2010 tarih ve REK.0.08.00.00-110/444 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-69 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; Anamur-Ankara güzergâhında faaliyet gösteren, şikâyete konu teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı görüşüne yer verilmiştir.

10

20

30

40

10-69/1466-564

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarı “otobüs ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı pazarı”; ilgili coğrafi pazar ise “Anamur-Ankara arası otobüs ile yolcu taşıma hattı” olarak belirlenmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Deliller

I.2.1. Özkaymak Turizm Ltd. Şti. (Özkaymak Turizm)’den Elde Edilen Belgeler

50 Ulaştırma Bakanlığına onaylatılan ücret tarifesine göre, Anamur-Ankara hattında uygulanan bilet fiyatı 40 TL’dir. Yasal olarak, teşebbüs Taban Ücret Tarifesi’nde belirtilen taban ücretlerin altına düşmemek kaydı ile ilan edilen ücretin %30’una kadar indirim yapma hakkına sahiptir. Özkaymak Turizm, söz konusu hatta 2 otobüs ile günlük karşılıklı birer sefer düzenleyerek faaliyet göstermektedir. Anamur’dan kalkış saati 19.00, Ankara’dan kalkış saati ise 09.00 olarak Ulaştırma Bakanlığı’na onaylatılmıştır.

Teşebbüs tarafından Anamur-Ankara hattında uygulanan ücretlere ise aşağıda yer verilmiştir:

Tablo-1¹: Özkaymak Turizm Bilet Fiyatları

Tarih	Bilet Ücreti
1.9.2009	...TL (9 adet)
1.10.2009	... TL (1 adet)
1.11.2009	... TL (6 adet) ... TL (4 adet)
1.12.2009	... TL (8 adet)
3.1.2010	... TL (2 adet) ... TL (1 adet) ...TL (3 adet)
2.2.2010	... TL (3 adet) ... TL (1 adet)
2.3.2010	... TL (3 adet)
1.4.2010	... TL (3 adet)
2.5.2010	... TL (3 adet) ... TL (2 adet)
1.6.2010	... TL (5 adet) ... TL (1 adet)
1.7.2010	... TL (2 adet)
1.8.2010	... TL (1 adet)

I.2.2. Anamur Zafer MZ Turizm Tic. San. Ltd. Şti. (Anamur Zafer Turizm)’den Elde Edilen Belgeler

60

¹ Teşebbüslerden her ayın ilk gününe ilişkin bilet fiyatları istenmiş olup, söz konusu günde yolcu bulunmaması durumunda sonraki günlere ait biletler gönderilmiştir.

10-69/1466-564

Ulaştırma Bakanlığına onaylatılan ücret tarifesine göre Anamur-Ankara hattında uygulanan bilet fiyatı 65 TL'dir. Firmanın Anamur'dan kalkış saatleri 07.00, 09.30 ve 19.30, Ankara'dan kalkış saatleri ise 09.30, 19.30 ve 21.30 olarak Ulaştırma Bakanlığı'na onaylatılmıştır.

Tablo-2: Anamur Zafer Turizm Bilet Fiyatları

<i>Tarih</i>	<i>Bilet Ücreti</i>
5.9.2009	... TL (4 adet)
28.10.2009	... TL (4 adet)
1.11.2009	-
8.12.2009	... TL (2 adet)
14.1.2010	... TL (2 adet)
25.2.2010	... TL (5 adet)
3.3.2010	... TL (2 adet)
1.4.2010	... TL (2 adet)
2.5.2010	... TL (2 adet)
1.6.2010	... TL (2 adet)
17.7.2010	... TL (4 adet)
1.8.2010	... TL (3 adet)

I.2.3. Metro Turizm Seyahat Org. A.Ş. (Metro Turizm)'den Elde Edilen Belgeler

70 Ulaştırma Bakanlığına onaylatılan ücret tarifesine göre Anamur-Ankara hattında uygulanan bilet fiyatı 60 TL'dir.

Anamur-Ankara hattına ilişkin olarak Metro Turizm'den elde edilen bilet örneklerine Tablo-3'te yer verilmektedir:

Tablo-3: Metro Turizm Bilet Fiyatları

<i>Tarih</i>	<i>Bilet Ücreti</i>
1.9.2009	... TL (17 adet) ... TL (9 adet)
1.10.2009	... TL (1 adet) ... TL (1 adet) ... TL (25 adet)
1.11.2009	... TL (28 adet)
1.12.2009	... TL (8 adet) ... TL (11 adet)
1.1.2010	... TL (3 adet)
1.2.2010	... TL (19 adet)
1.3.2010	... TL (3 adet)
1.4.2010	... TL (13 adet)

10-69/1466-564

1.5.2010	... TL (22 adet)
1.6.2010	... TL (17 adet)
1.7.2010	... TL (32 adet)
1.8.2010	... TL (45 adet) ... TL (3 Adet) ... TL (3 adet)

I.2.4. İnternet Satış Fiyatları

Haklarında önaraştırma yürütülen teşebbüslerin internet ortamında sattığı bilet fiyatları da incelenmiş ve Metro Turizm ve Özkaymak Turizm'in online bilet sattığı, Anamur Zafer Turizm'in ise böyle bir uygulamasının bulunmadığı görülmüştür.

Online bilet satan teşebbüslerin 27.10.2010 tarihli bilet fiyatları aşağıdaki şekildedir:

Tablo-4: İnternet Bilet Ücretleri

Şirket	Tarih	İnternet Bilet Ücreti
Metro Turizm	27.10.2010	40 TL
Özkaymak Turizm	27.10.2010	36 TL

80 I.3. Değerlendirme

Kurumumuza yapılan başvurularda özetle, Anamur-Ankara hattında faaliyet gösteren teşebbüslerin aralarında anlaşarak tek fiyat uyguladıkları ve fiyatı yükselttikleri iddia edilmiştir.

Önaraştırma kapsamında teşebbüslerden elde edilen bilet örneklerinden, Anamur-Ankara hattında birtakım istisnalar haricinde bilet bedellerinin 2010 yılının Haziran ayında 35 TL'den 55 TL'ye yükseldiği görülmektedir.

90 Bu durumun olası nedenlerin incelenmesinde fayda bulunmaktadır. Konuyla ilgili olarak Ulaştırma Bakanlığı tarafından hazırlanan 59 No'lu Tebliğ uyarınca 706 km'lik Anamur-Ankara hattında uygulanması gereken asgari tutar 39 TL olarak tespit edilmiştir. Dolayısıyla ilgili pazardaki eski fiyat seviyesinin Ulaştırma Bakanlığı'nca belirlenen asgari fiyat seviyesinin altında olduğu anlaşılmaktadır.

Ayrıca, mevcut durumda Ulaştırma Bakanlığı Bölge Müdürlüğü tarafından ilgili pazardaki mevcut fiyat seviyeleri 60-65 TL olarak onaylanmıştır. Bu noktadan hareketle, ilgili pazarda olası bir anlaşma durumunda fiyatın 60-65 TL'ye kadar yükseltilmesinin önünde bir engel bulunmadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle Anamur-Ankara hattında fiyatın 60-65 TL yerine daha düşük bir seviye olan 55 TL düzeyinde bulunması muhtemel bir anlaşma olasılığını azaltmaktadır.

100 Şikâyet dilekçesinde yer alan bir diğer iddia ise firmalarca tek fiyat uyguladığına ilişkindir. Esasen, ilgili pazarda verilen hizmet homojendir. Diğer bir ifadeyle otobüs firmalarının benzer araçlarla, benzer ikramlarla aynı hareket noktasından kalkarak aynı varış noktasına ulaştıkları görülmektedir. Bu durumda yolcuların tercihlerini belirleyen temel unsur bilet bedelleri olmaktadır. Teorik olarak kapasite kısıtı bulunmayan firmanın düşük fiyat vermesi durumunda yolcuların tamamına hizmet vereceği söylenebilir. Bu durumda mevcut diğer firma veya firmalar, aynı fiyat seviyesine inmek veya piyasadan çıkmak arasında seçim yapmak zorunda kalmaktadırlar. Diğer bir ifadeyle, piyasanın oligopolistik yapısı nedeniyle ilgili pazarda çok farklı fiyat seviyelerinin uygulanması mümkün değildir.

10-69/1466-564

Özetle, tek fiyat uygulamasına ilişkin şikâyetler karayolu ile yolcu taşıma sektörünün genelinde görülmekte olup, hizmet farklılaşmadığı sürece bu tür uygulamalara rastlanabileceği neticesine varılmıştır.

- 110 Son olarak belirtilmelidir ki teşebbüslerin internette ilan ettikleri ücretler de birbirinden farklıdır. Dosya mevcudu bilgilere göre, Metro Turizm 40 TL'ye yolcu taşırken, Özkaymak Turizm 36 TL'den yolcu taşımaktadır. Diğer taraftan söz konusu teşebbüslerin bilet satış ofisleri telefonla aranarak Ankara-Anamur hattındaki ücretleri sorulmuş ve tüm teşebbüsler 40 TL'ye yolcu taşıdıklarını ifade etmişlerdir. Bu fiyatların Taban Ücret Tarifesi'ne göre asgari taşıma bedeli olan 39 TL ile karşılaştırılması durumunda, teşebbüslerin asgari ücret tutarının çok az üzerinde bir tutarla (Özkaymak Turizm'in internet fiyatları bu bedelin de altındadır) yolcu taşıdıkları görülmektedir. Konuyla ilgili olarak, Anamur'un turistik bir bölge olması sebebiyle yaz aylarında talepte yaşanan artış sonrası fiyatın arttığı ve söz konusu talep artışı geçtikten sonra da fiyatın eski seviyesine
- 120 indiği söylenebilir. Bu çerçevede, yukarıda yer verilen internetten satış fiyatları, satış ofisi fiyatları ve asgari ücret tarifesinde yer alan tutar bir arada değerlendirildiğinde, haklarında önaraştırma yürütülen teşebbüslerin rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma içerisinde olmadıkları anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, karayolu taşımacılığı sektörünün Ulaştırma Bakanlığı tarafından düzenlendiği de dikkate alınarak, yukarıda değinilen bilgiler ışığında, Anamur-Ankara güzergâhında faaliyet gösteren otobüs firmaları hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- 130 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.